

Hem>Rättsliga åtgärder>Var och hur?>Vilket lands lag gäller?

Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Swipe to change

engelska

Vilket lands lag gäller?

Tjeckien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Den viktigaste nationella rättsakten i lagvalsreglerna är lag nr 91/2012 om internationell privaträtt.

1.2 Multilaterala konventioner

Ett urval viktiga multilaterala internationella konventioner om tillämplig rätt:

Konventionen rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om internationell luftbefordran, Warszawa 1929

Konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbehandling på väg, 1956

Guadalajarakonventionen för fastställande av vissa gemensamma bestämmelser rörande internationell luftbefordran som utföres av annan än den avtalslutande transportören, 1961

Wienkonventionen om ansvarighet för atomskada, 1963

Haagkonventionen om tillämplig lag rörande trafikolyckor, 1971

Konventionen om fraktavtalet vid internationell passagerar- och bagagebefordran på väg (CVR), 1973

Konventionen om preskriptionstid vid internationella köp av varor, 1974

FN-konventionen om sjötransport av gods, 1978

Romkonventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, 1980

FN-konventionen angående avtal om internationella köp av varor, Wien 1980

Fördraget om internationell järnvägstrafik, 1980

Konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn, Haag 1996

Konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter, Montreal 1999

Haagkonventionen om internationellt skydd av vuxna, 2000

Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet, 2007 (EU som helhet är part i protokollet)

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Ett urval viktiga bilaterala internationella avtal om tillämplig rätt:

Avtalet mellan Republiken Tjeckien och Folkrepubliken Albanien om rättslig hjälp i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1959

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Socialistiska federala republiken Jugoslavien om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1964 (tillämpligt för alla de stater som tidigare hörde till Jugoslavien)

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Bulgarien om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1976

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Mongoliet om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1976

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Republiken Kuba om ömsesidig rättslig hjälp i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1980

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Sovjetunionen om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1982 (tillämpligt för Ryska federationen och flera andra stater som tidigare hörde till Sovjetunionen)

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Socialistiska republiken Vietnam om rättslig hjälp i civil- och straffrättsliga frågor, 1982

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Polen om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje-, arbets- och straffrättsliga frågor, 1987

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Ungern om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1989

Avtalet mellan Republiken Tjeckien och Rumänien om rättslig hjälp i civilrättsliga frågor, 1994

Avtalet mellan Republiken Tjeckien och Ukraina om rättslig hjälp i civilrättsliga frågor, 2001

Avtalet mellan Republiken Tjeckien och Republiken Uzbekistan om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil- och straffrättsliga frågor, 2002

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Denna fråga regleras i avsnitt 23 i lagen om internationell privaträtt.

Domstolen tillämpar den utländska lagen på eget initiativ. Lagen gäller på samma sätt som i det land där den är i kraft. Bestämmelserna i den tillämpliga lagen är de bestämmelser som skulle tillämpas för ett beslut i ärendet i det land där lagen är i kraft, oavsett bestämmelsernas rangordning i systemet eller offentligrättsliga status, förutsatt att de inte strider mot bestämmelserna i den tjeckiska lag som måste tillämpas.

Domstolen fastställer på eget initiativ vilken del av den utländska lagen som ska tillämpas. Domstolen eller den offentliga myndighet som beslutar i ärenden som omfattas av lagen i fråga vidtar alla de åtgärder som krävs för att fastställa denna lag.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Denna fråga regleras generellt sett i avsnitt 21 i lagen om internationell privaträtt.

Renvoi godtas, förutom vid avtals- och arbetsrättsliga förhållanden. Om parterna har valt tillämplig lag får lagvalsreglerna endast beaktas om parterna kommer överens om detta.

2.3 Ändring i anknytning

Vanligtvis bedöms ett visst kriterium endast när ett juridiskt relevant faktum är under bedömning. Vid vissa tillfällen kan en fråga självklart avgöras genom särskilda lagvalsregler – se till exempel bestämmelserna om sakrätt i punkt 3.8.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Denna fråga regleras generellt sett i avsnitt 24 i lagen om internationell privaträtt.

Den lag som bör tillämpas, enligt lagen om internationell privaträtt, får inte enbart tillämpas i undantagsfall om det skulle förefalla oproportionerligt och strida mot en förnuftig och rättvis uppgörelse mellan parterna, efter att vederbörlig hänsyn tagits till samtliga omständigheter i ärendet och i synnerhet till parternas motiverade förväntan när det gäller tillämpningen av en annan lag. På dessa villkor, och om andra personers rättigheter inte påverkas, ska den tillämpliga lagen vara den som valts genom en sådan uppgörelse.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Denna fråga regleras i avsnitt 23 i lagen om internationell privaträtt.

Domstolen fastställer på eget initiativ vilken del av den utländska lagen som ska tillämpas. Domstolen eller den offentliga myndighet som beslutar i ärenden som omfattas av lagen i fråga vidtar alla de åtgärder som krävs för att fastställa denna lag.

Om domstolen eller den offentliga myndighet som beslutar i ärenden som omfattas av lagen i fråga inte känner till den utländska lagens innebörd, kan den begära ett yttrande från justitieministeriet för att fastställa denna.

Om den utländska lagen inte kan fastställas inom rimlig tid, eller om lagen omöjligt kan fastställas, ska tjeckisk lag vara tillämplig.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Avtalsförpliktelser regleras i avsnitten 87 och 89 i lagen om internationell privaträtt. Detta innebär endast sådana avtalsförpliktelser eller aspekter av dessa som inte omfattas av EU-lagstiftningen eller internationella avtal, såvida det inte i denna lagstiftning eller i dessa avtal föreskrivs att de ska omfattas av lagen. Det är därmed en sekundär bestämmelse.

Avtal regleras genom lagen i det land som avtalet har störst anknytning till, om inte parterna har valt tillämplig lag. Lagvalet måste göras uttryckligen eller framgå tydligt av avtalsbestämmelserna eller omständigheterna i ärendet.

Försäkringsavtal regleras genom lagen i det land där försäkringstagaren har sin hemvist. Parterna får välja tillämplig lag för ett försäkringsavtal.

I fråga om försäkringsavtal som omfattas av Rom I-förordningen utnyttjar lagen den möjlighet som medlemsstaterna har enligt artikel 7.3 i denna förordning att låta parterna få välja tillämplig lag i den mån som förordningen tillåter detta.

Rättsförhållanden som uppstår till följd av ensidiga juridiska avtal regleras, i enlighet med avsnitt 90 i lagen, genom lagen i det land där den part som upprättar det ensidiga juridiska avtalet har sin hemvist eller sitt säte när det juridiska avtalet upprättades, om inte någon annan tillämplig lag har valts.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

I avsnitt 101 i lagen om internationell privaträtt fastställs en lagvalsregel, framför allt med avseende på Rom II-förordningens tillämpningsområde, endast för utomobligatoriska förpliktelser som uppstår till följd av en överträdelse av privata och personliga rättigheter, inbegripet ärekränkning. Dessa skyldigheter regleras genom lagen i det land där överträdelsen sker. Den skadelidande får dock välja att tillämplig lag ska vara lagen i det land a) där den skadelidande har sin hemvist eller sitt säte, b) där den person som begått överträdelsen har sin hemvist eller sitt säte eller c) där överträdelsen gav effekt, förutsatt att den person som begått överträdelsen skulle ha kunnat förutse detta.

3.3 Personalstatut

Denna fråga regleras i avsnitt 29 i lagen om internationell privaträtt.

Om inte annat föreskrivs i lagen ska frågor som rör juridisk person och rättskapacitet regleras genom lagen i det land där personen har sin hemvist. Om inte annat föreskrivs i lagen är det tillräckligt att den fysiska person som utför en rättshandling har kapacitet för handlingen enligt den lag som är tillämplig i det land där den fysiska personen utför handlingen.

Regeln om fysiska personers namn regleras genom lagen i personens medborgarskapsland. Personen får dock välja att lagen i hemvistlandet ska tillämpas.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Fastställande och bestridande av förhållanden mellan föräldrar och barn regleras genom avsnitt 54 i lagen om internationell privaträtt. Det omfattas av lagen i det land där barnet är medborgare vid födseln. Om barnet har mer än ett medborgarskap vid födseln ska tjeckisk lag gälla. Lagen i det land där barnets moder var medborgare när barnet föddes ska tillämpas om detta är förenligt med barnets bästa. Fastställande och bestridande av ett förhållande mellan en förälder och ett barn ska omfattas av tjeckisk lag, om barnet har sin hemvist i Tjeckien och om detta är förenligt med barnets bästa. Förhållanden mellan en förälder och ett barn får fastställas enligt lagen i det land där förklaringen om förhållandet mellan föräldrar och barn görs. Om ett förhållande mellan föräldrar och barn bestrids i ett annat land i ett rättsligt eller utomrättsligt förfarande enligt lagen i detta land och om förhållandet mellan föräldrar och barn fastställs med avseende på en annan person, kommer detta att vara tillräckligt för att fastställa förhållandet mellan förälder och barn med avseende på denna person. Den tillämpliga lagen för förhållanden mellan föräldrar och barn i underhållsärenden fastställs i enlighet med Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2007). I andra ärenden som avser föräldrars rättigheter och skyldigheter samt åtgärder för att skydda ett barns person eller egendom fastställs tillämplig lag i enlighet med Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn (1996).

3.4.2 Adoption

Denna fråga regleras i lagen om internationell privaträtt (avsnitt 61 och 62).

I adoptionsärenden är det nödvändigt att uppfylla kraven enligt lagen i det land där det adopterade barnet är medborgare och det land där adoptivföräldern är medborgare. Om adoptivföräldrarna är av olika nationalitet måste kraven i det rättssystem som fastställs utifrån båda föräldrarnas nationaliteter uppfyllas, liksom lagen i det land där det adopterade barnet är medborgare. Om det enligt dessa regler skulle vara nödvändigt att tillämpa lagen i ett annat land som inte tillåter adoption eller som endast tillåter detta under mycket begränsade omständigheter, ska tjeckisk lag tillämpas så länge som adoptivföräldern eller åtminstone en av adoptivföräldrarna eller det adopterade barnet har sin hemvist i Tjeckien.

Adoptionens verkningar regleras genom lagen i det land där alla parter är medborgare vid adoptionen eller, i annat fall, genom lagen i det land där alla parter har sin hemvist vid adoptionen eller, i annat fall, genom lagen i det land där det adopterade barnet är medborgare.

När det gäller förhållanden mellan en adoptivförälder och ett adoptivbarn, eller adoptivföräldrar i frågor som rör föräldrars rättigheter och skyldigheter, vård av barn och underhåll, ska tillämplig lag vara den som fastställs genom de internationella avtal som anges i punkt 3.4.1 i fråga om förhållanden mellan föräldrar och barn.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Denna fråga regleras i avsnitten 48 och 49 i lagen om internationell privaträtt.

Kapaciteten att ingå äktenskap, inklusive villkor för att ett äktenskap ska vara giltigt, regleras genom lagen i det land där personen är medborgare.

Den form som äktenskapet ingås i regleras genom tillämplig lag på den ort där äktenskapet ingås.

Ett äktenskap som ingås på en tjeckisk ambassad i ett annat land omfattas av tjeckisk lag.

Makars förmögenhetsförhållanden regleras genom lagen i det land där de båda är medborgare. Om de är medborgare i olika länder ska förhållandet regleras genom lagen i det land där båda makar har sin hemvist eller, i annat fall, genom tjeckisk lag.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Avsnitt 67 i lagen om internationell privaträtt reglerar tillämplig lag för partnerskap och liknande förhållanden samt verkningarna av dessa, kapaciteten för att ingå sådana förhållanden samt förfarandena för att ingå, upplösa, annullera och ogiltigförklara dessa och för att avgöra personliga och egendomsrelaterade tvister mellan parterna.

Alla dessa frågor regleras genom lagen i det land där partnerskapet eller det liknande förhållandet har ingåtts eller håller på att ingås.

I tjeckisk lag finns inga lagvalsregler i fråga om samboförhållanden.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Avsnitt 50 i lagen om internationell privaträtt reglerar tillämplig lag för skilsmässa och annullering av ett äktenskap eller beslut om huruvida ett äktenskap är giltigt. Tjeckien deltar inte i det fördjupade samarbetet om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad och omfattas därför inte av rådets förordning (EU) nr 1259/2010.

Skilsmässa regleras genom den nationella lag som reglerar makarnas förmögenhetsförhållande vid förfarandets början. (Makars förmögenhetsförhållanden regleras genom lagen i det land där de båda är medborgare. Om de är medborgare i olika länder ska förhållandet regleras genom lagen i det land där båda makar har sin hemvist eller, i annat fall, genom tjeckisk lag.) Om lagvalsregeln kräver tillämpning av lagen i ett annat land som inte tillåter skilsmässa eller som endast tillåter detta i undantagsfall, ska tjeckisk lag gälla så länge som åtminstone en av makarna är medborgare eller har sin hemvist i Tjeckien.

Vid annullering av ett äktenskap eller vid fastställande av huruvida ett äktenskap är giltigt, bedöms kapaciteten att ingå äktenskap och äktenskapsformen utifrån den lag som makarna omfattades av när äktenskapet ingicks.

I tjeckisk lag finns ingen lagvalsregel i fråga om separation.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar regleras genom den lag som fastställs enligt Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2007).

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Denna fråga regleras i avsnitt 49 i lagen om internationell privaträtt.

Makars förmögenhetsförhållanden regleras genom lagen i det land där båda makar har sin hemvist eller, i annat fall, genom lagen i det land där båda makar är medborgare eller, i annat fall, genom tjeckisk lag.

Avtalsuppgörelser om makars förmögenhetsförhållanden regleras genom den lag som var tillämplig för makarnas förmögenhetsförhållanden när uppgörelsen gjordes. I annat fall kan makarna också komma överens om att deras förmögenhetsförhållanden ska regleras genom lagen i det land där den ena maken är medborgare eller där en av makarna har sin hemvist, genom lagen i det land där den fasta egendomen i fråga finns eller genom tjeckisk lag. Om överenskommelsen ingås i ett annat land måste en handling inför notarie eller en liknande handling upprättas.

3.7 Arv och testamente

Tillämplig lag i fråga om arv från personer som avlider från och med den 17 augusti 2015 regleras genom **förordning (EU) nr 650/2012**.

Denna fråga regleras i avsnitten 76 och 77 i lagen om internationell privaträtt. Regeln gäller för arv från personer som avlider från och med den 16 augusti 2015 (om inte annat föreskrivs i tillämplig lag genom ett bilateralt internationellt avtal).

Den lagstadgade förmögenhetsordningen för arvet regleras genom lagen i det land där arvlåtaren hade sin hemvist vid dödsfallet. Tjeckisk lag ska gälla om arvlåtaren var tjeckisk medborgare och om minst en av arvingarna har sin hemvist i Tjeckien.

Kapaciteten att upprätta eller upphäva ett testamente, liksom verkningarna av bristerna i ett testamente och uttrycken av detta, regleras genom lagen i det land där arvlåtaren är medborgare när testamentet upprättas eller där arvlåtaren har sin hemvist. Tillämplig lag fastställs på liknande sätt när det gäller kapaciteten att upprätta eller upphäva andra slags legat och för att fastställa vilka andra typer av legat som är tillåtliga.

Ett testaments form är giltig om den respekterar lagen i det land a) där arvlåtaren var medborgare när testamentet upprättades eller vid dödsfallet, b) på vars territorium testamentet upprättades, c) där arvlåtaren hade sin hemvist när testamentet upprättades eller vid dödsfallet, d) vars lag ska tillämpas för rättssystemet för arvet eller som skulle ha tillämpats för ett sådant system när testamentet upprättades eller e) där den fasta egendomen finns. Dessa regler är även tillämpliga på en annullerings utformning. Reglerna gäller på motsvarande sätt utformningen av överenskommelser om arv och andra legat, förutsatt att arvlåtaren är part i arvsavtalet. De är även tillämpliga på utformningen av en annullering av ett arvsavtal eller andra legat.

Arvlåtaren får specificera i ett testamente att den lagstadgade förmögenhetsordningen för arvet inte ska regleras genom den lag som annars är tillämplig utan genom lagen i det land där arvlåtaren har sin hemvist när testamentet upprättas, inbegripet för ett fast legat. Arvlåtaren får också specificera att den lagstadgade förmögenhetsordningen för arvet, inbegripet för ett fast legat, ska regleras genom lagen i det land där han eller hon är medborgare när testamentet upprättas. Parterna i ett arvsavtal kan välja lagstadgad förmögenhetsordning för arvet utifrån dessa rättssystem förutsatt arvlåtaren är en av parterna i arvsavtalet. Detta gäller även på motsvarande sätt för andra legat.

Arvsförordningen föreskriver att om det, utifrån den lag som är tillämplig på arvet enligt förordningen, inte finns någon arvinge till någon av tillgångarna, eller någon legatarie enligt legatet, eller om det inte finns någon fysisk person som arvinge, innebär inte tillämpningen av den lag som fastställts i enlighet härmed att en medlemsstat eller en enhet som utsetts av en viss medlemsstat för ändamålet förlorar sin rätt att överta ägandet av ärvda tillgångar som finns på det egna territoriet, om borgenärerna har rätt till betalning för utestående skulder från kvarstående tillgångar. I tjeckisk lag regleras denna fråga i avsnitt 1634 i civillagen. Enligt denna lag övergår arvet till staten om det inte finns någon arvinge som kan arva, och staten betraktas då i stället som juridisk arvinge. Staten har samma ställning gentemot övriga parter som en arvinge när det gäller arvingens rätt att endast överta dödsbos skulder till ett belopp som motsvarar de tillgångar han eller hon får. Enligt avsnitt 78 i lagen om internationell privaträtt övergår en arvlätares saker och rättigheter i Tjeckien till den tjeckiska staten om det inte finns någon arvinge. Beslut i sådana ärenden fattas av tjeckisk domstol. Staten eller någon annan territoriell enhet eller befintlig institution betraktas inte i dessa avseenden som arvingar, såvida de inte fastställts som arvingar i testamentet.

3.8 Sakrätt

Denna fråga regleras i avsnitten 69–79 i lagen om internationell privaträtt.

Generellt sett regleras materiella rättigheter avseende fast egendom eller materiell lös egendom genom lagen på den ort där egendomen finns. Det är även utifrån denna lag som man fastställer om huruvida egendomen är lös eller fast. Lagen innehåller dock särskilda lagvalsregler för viss egendom och vissa aspekter rörande sakrätter, se nedan:

Sakrätter avseende fartyg och luftfartyg registreras i ett offentligt register. Sakrätternas upprättande och upphörande regleras genom lagen i det land där registret finns.

Upprättandet och upphörandet av sakrätter avseende materiell lös egendom regleras genom lagen i det land där egendomen fanns när den händelse som ledde till att rättigheten uppstod eller upphörde ägde rum.

Upprättandet och upphörandet av ägande av materiell lös egendom som överförs utifrån ett avtal regleras genom den lag som styr det avtal som utgör grunden för att ägandet uppstår eller upphör.

Om ett juridiskt förfarande som ska utgöra grunden för ett upprättande och upphörande av sakrätter avseende materiell lös egendom sker efter att egendomen skeppats och under skeppandet, ska upprättandet och upphörandet regleras genom lagen i det land som egendomen avsändes från. Om sakrätter avseende egendomen i fråga upprättas och upphör genom ett intyg som måste uppvisas för att avstå från och sälja egendomen, ska lagen i det land där intyget finns när försäljningen sker tillämpas.

Bestämmelserna om uppförande i offentliga register och på liknande förteckningar på den ort där den fasta eller lösa egendomen finns tillämpas även när det rättsliga skälet till upprättandet, upphörandet, begränsningen eller överföringen av den registrerade rättigheten bedöms inom ett annat rättssystem.

Passivitet regleras genom tillämplig lag på den ort där egendomen fanns vid passivitetens början. Innehavaren får dock åberopa lagen i det land där passiviteten äger rum, om samtliga villkor för passivitet enligt detta lands lag har uppfyllts, från det att egendomen anlände till landet i fråga.

3.9 Insolvens

Denna fråga regleras i avsnitt 111 i lagen om internationell privaträtt. Insolvensförordningens lagvalsregler gäller i tillämpliga delar, förutom i ärenden som omfattas av denna förordning.

Senaste uppdatering: 06/03/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.